

..... [p1]

+

Leuven Passiezondag¹ 1861

Hooggeachte Heer!²

Proficiat! — Welk een aerdig begin, zult gij zeggen, voor iemand die beter zou aenvangen met hem te verschoonen over schuldige nalatigheid en stilzwijgendheid? 'T is waer ik bekenne het: maer verschooningen doe ik zoo noode, misschien uit eigenliefde, maer nog meer uit reden dat, al zwijge de mond, het hert nog altijd klappende³ is voor grondregels en neigingen die het leven van mijn leven zijn en blijven zullen!

Proficiat, mijnheer Gezelle! Hoe schoon staet toch uw *Viervlaghe*⁴ niet in heur blinkend middeleeuwsch kleed omzet met dat eenig versiersel van eigen dichtergeest. (v. s. pl.)⁵

dat schoon vertoog⁶

dat hangende was in de lucht omhoog

En als een kroone speelde

om end omme van Maerlants beelde.

.....

- 1 Passiezondag is de tweede zondag voor Pasen. Aangezien Pasen in 1861 op 31 maart viel, is de brief gedateerd op 17 maart 1861.
- 2 De locatie van het origineel is onbekend. De brief is enkel in dit afschrift van F. Baur beschikbaar. (Ook in: Caesar Gezelle, Voor onze misprezen moedertaal. Castricum: Dante Alighieri, 1923, p.83-84)
- 3 Sprekende.
- 4 Viervlaghe = noorderlicht (Schuermans, Algemeen Vlaamsch idioticon). In maart 1861 was het noorderlicht zichtbaar tot in Vlaanderen. Vanuit Brugge was het te zien in de richting van Damme, waar in september 1860 het standbeeld van Van Maerlant was onthuld (J. Boets et al, Guido Gezelle: volledig dichtwerk. 1999, Kapellen: Pelckmans, p.384). Het gedicht 'Die viervlaghe' verscheen in: Reinaert de vos: 2 (17 Meert 1861) 11, p.2 en in andere tijdschriften.
- 5 Baur gebruikt rechte haakjes.
- 6 Fragment (verzen 37-40) uit Die Viervlaghe (het 30ste gedicht van Liederen, Eerdichten et Reliqua, in: J. Boets et al, Guido Gezelle: volledig dichtwerk. 1999, Kapellen: Pelckmans, p.383).

“Est-ce beau! Est-ce beau” riep Brizeux uit, toen men hem, den goeden dichter, eene Jieste⁷ vertelde die ouden bretonschen roem⁸ getuigde. Hebt ge nog Brizeux gelezen? Kent gij den dichter, wiens gedachten in deze zijne verzen kunnen begrepen worden:

Oh! ne quittez jamais, c’est moi qui vous le dis,⁹

Je devant de la porte où l’on jouait jadis.

Croyez qu’il sera doux de voir un jour peut-être

vos fils étudier sous (un) bon vieux maître, ? le même bon...

à l’Eglise chanter.... sur le même banc

et jouer à la porte où l’on jouait enfant.

Vaderlandsliefde en geloof waren de twee stempels waarmede hij zijne zuivere gedichten in engelenzangen herschiep. Ah! Mijnheer Gezelle, spreek mij van Brizeux niet, of beter, ik zelf zal er van zwijgen. Hoe menigmael nogthands heeft hij in mij die éénstarigheid¹⁰ van gedachten niet bijgebracht, die eilaes zoo dikwijls de eerste stap der uitzinnige hooveerdij door eenigen genaemd wordt.

..... [p2]

Ik heb, over mijn boekje, eenen brief van den dichter(?) Blicck ontvangen waerin hij mij zegt dat uit elke bladzijde eenen weligen¹¹ dichtergeest hem (in zijnen neuze) tegenwaaide maer (il y [a] un mais qui vient tout gâter, zegt Reinaert vandage)¹² dat hij tot eene strengere dichter (=rijm)school behoort en.... maer wij gaen er van zwijgen, niet waer. Mijnheer?

.....

7 Jeeste, geeste of yeeste: Middelnederlandse benaming voor teksten, zowel in rijm als in proza, waarin waargebeurde feiten (Lat. (res) gesta, Fr. chanson de geste) worden beschreven (encyclo.nl).

Caesar Gezelle schrijft “feeste” (Voor onze misprezen moedertaal. Castricum: Dante Alighieri, 1923, p.83).

8 Tijdens de romantiek beklemtoonden de Bretoenen hun eigenheid t.o.v. de Franse cultuur o.a. door erop te wijzen dat Bretagne ook zijn chansons de geste had (epos met het vertelpatroon van een Arturroman).

9 Fragment van het gedicht Le Pays uit de roman in versvorm Marie, verschenen in 1831.

10 Doelgerichtheid.

11 Caesar Gezelle schrijft “neveligen” (Voor onze misprezen moedertaal. Castricum: Dante Alighieri, 1923, p.83).

12 Karel De Gheldere verwijst naar uitdrukking gebruikt in: Reinaert de Vos: 2 (17 Meert 1861) 12, p.4: “Mais, mon cher monsieur de Viche de Vache, il y a un mais qui vient tout gâter.”

Ik zou zoo veel klappen en zoo weinig zeggen dat ik ten langsten laetste nog het doelwit van mijnen brief zou vergeten: vandage heb ik eenen zeer aenmoedigenden brief van Zijne Hoogweerdigheid van Brugge ontvangen:¹³ zou ik u mogen vragen, Mijnheer, van hem mijne innige erkentenis te laten weten?

Zaterdag ga ik naer huis¹⁴ en hope van u wel te gaen zien binst¹⁵ de vacantie.¹⁶

Uw oud-leerling

Karel.

Mijne eerbiedige groetenissen aen Mr Algar en duizend dingen en nog aen Tjeppen en iedereen.

Hoe vindt ge: O Miréio ma tant amado / metté la testo al fenestroum etc.¹⁷ un peu flasque,¹⁸ hein? Mais une belle langue.

Ce Miréio est encore un de ces fils engendrés par ce mouvement linguistique¹⁹ qui porte pour devise: chaque langue a ses droigts,²⁰ sa gloire et son génie!²¹

.....

13 Op 16/03/1861 schreef Jean-Baptiste (Joannes) Malou, de bisschop van Brugge, aan Karel De Gheldere: "Het afdrukkel van de beginselen uwer dichtkundige proeven, het welk Ul. my laetst gezonden hebt, heb ik met veel voldoendinge doorloopen, aen elke bladzijde bemerkende de gevoelens van christelyk geloof, en ware godvrugtigheid, de welke gy in het klein Seminarie van Rousselaere, tydens uwe opvoeding, geput hebt."

14 Torhout.

15 Tijdens.

16 Rond Pasen 31 maart 1861.

17 Verwijst naar het Provençaalse lied Magali, opgenomen in de appendix van Miréio. De aanspreking is er ook "O Magali" i.p.v. "O Miréio".

18 Een beetje slajjes, weinig expressief.

19 Verwijst naar de Félibrige, een emancipatiebeweging opgericht op 21 mei 1854 o.m. door de dichter Frédéric Mistral, om de Provençaalse cultuur en literatuur te doen heropleven en te bevorderen.

20 Caesar Gezelle schrijft "ses droits" (Voor onze misprezen moedertaal. Castricum: Dante Alighieri, 1923, p.84).

21 Bijna 30 jaar later verwijst Guido Gezelle naar dit gedicht in het artikel Per nosto lengo mespresado. In: Biekorf: 1 (1890) 1, p.5-9.

Briefbeschrijving

Verzender	[De Gheldere, Karel]
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	17/03/1861
Verzendingsplaats	Leuven (Leuven)
Annotatie	Locatie origineel onbekend: brief is enkel in gepubliceerde versie beschikbaar (fragmenten) en in afschrift van F. Baur; briefversie van datering: Passiezondag van 't zelfde jaar 1861 (tweede zondag voor Pasen (31 maart) = 17/03/1861)
Annotatie	Locatie origineel onbekend: brief is enkel in gepubliceerde versie beschikbaar (fragmenten) en in afschrift van F. Baur; briefversie van datering: Passiezondag van 't zelfde jaar 1861 (tweede zondag voor Pasen (31 maart) = 17/03/1861)
Gepubliceerd in	Caesar Gezelle. - in : Voor onze misprezen moedertaal. - Castricum : Dante Alighieri, 1923, p.83-84

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	kopie van F. Baur papier origineel volgens F. Baur: Papier Postal 4 Grammes

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	Aanw. 533, map 11,10
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.25980

Inhoud

Incipit	Proficiat! - Welk een aardig begin, zult gij zeggen
Samenvatting	Blieck; Mistral; regionalisme; Brizeux
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands; Frans

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	17/03/1861, Leuven, [Karel De Gheldere] aan [Guido Gezelle]
Editeur	Stefaan Maes
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
